

Kursbeskrivelse skiveglederkvalifisering

Innholdsfortegnelse

- 1 VERDIFORANKRING OG NATURKJENNSKAP (5 KURSDAGER)**
- 2 NORDISK SKIFERD, METODEKURS (6 KURSDAGER)**
- 3 SNØKJENNSKAP OG SKREDREDNING (7 KURSDAGER)**
- 4 ALPIN SKITEKNIKK (2 KURSDAGER)**
- 5 ALPIN SKIFERD, METODEKURS (5 KURSDAGER)**
- 6 FØRSTEHJELP I HØYFJELLET (4 KURSDAGER)**
- 7 NORDISK BREFERD, METODEKURS FOR SKIVEGLEDERE (8 KURSDAGER)**
- 8 ALPIN SKIFERD, VEGLEDERKURS (5 KURSDAGER)**
- 9 NORDISK SKIFERD, VEGLEDERKURS (7 KURSDAGER)**
- 10 SKIFERD, AVSLUTTENDE KURS (8 KURSDAGER)**

Kursrekka starter vanligvis samme år som opptakssamlingen. Kursene arrangeres på både helg- og ukedager og er lagt til aktuelle fjellområder over hele Norge. Flere av kursene er delt i to, et metodekurs og et påfølgende veglederkurs. Terminliste publiseres i forbindelse med opptakssamling og invitasjon til kurs med program blir sendt til kandidatene i forkant av aktuelle kurs.

Kursene skal gjøre kandidatene i stand til selvstendig å kunne lede grupper og drive kursvirksomhet i alpint miljø vinterstid. Sikkerhet, læring og kvalitet er sentrale begrep som skal være overordnede mål for det arbeidet en skivegleder utfører.

NB! Kursene vil nødvendigvis ikke bli arrangert i den rekkefølgen de er beskrevet i dette dokumentet.

Kursbeskrivelse skiveglederqualifisering

1. VERDIFORANKRING OG NATURKJENNSKAP (5 kursdager)

Verdiforankringsdelen av kurset skal gi innsikt i rammene for hva kvalifiseringa er, og hvilke verdier den er tuftet på. Verdiforankringsdelen av kurset skal legge grunnlaget for den videre verdidannende læringa i kvalifiseringa.

Kurset er praktisk orientert og går over flere dager i fjellet. Deltakerne bor i telt i felles leir, gjerne med et større samlingstelt til de viktige fellessamlingene der ferdrådet for dagen og erfaringsdelingene skjer.

Verdiforankringsdelen av kurset er samtale- og situasjonsorientert. Det foregår i tråd med Nortind sin vegledertradisjon der dagene går til fjellferd etter ferdråd om morgenen og avrundning av dagen med deling av erfaring og ettertanker. Hovedtema er en utdyping av verdibegrepet og forankring av forbundets verdiorientering i kulturhistorie, idéhistoria og politisk historie. Nortind sine kjerneverdier, menneskeverd og naturverd, er avleda av dette.

Dette markerer starten på en prosess som går som er ment å gå som en rød tråd gjennom kvalifiseringa, der et av målene er at deltakeren skal utvikle evne til refleksjon og kritisk tenkning omkring menneske, natur, kultur og samfunn. Det blir satt lys på hvordan levendegjøre Nortind sine verdier i det daglige virke. Det kan by på store utfordringer å levendegjøre slike verdier i det kommersielle virkefeltet Nortind er en del av. Dette blir problematisert og drøfta, og den enkelte blir utfordra på hva de står for av verdier i møte med slik utfordring.

Nortind sine arbeidsmønster blir presentert. Det blir satt lys på sammenhenger mellom arbeidsmønster og kjerneverdier. Eksempel på viktige deler i arbeidsmønsteret er ferdråd, krins, ferd etter evne, deltakelse og medansvar. Det blir gjort greie for hvorfor slike deler er sentralt i arbeidsmønsteret og hvorfor bruk av slike kan være med å levendegjøre verdiene i arbeidshverdagen vår.

Et annet viktig formål med kurset er å drøfte og synliggjøre erfaring som forutsetning for; naturkjennskap, fortrolighet med fri natur, mønstergjenkjennende tenking og erkjenninga av at natur har egenverdi.

Naturkjennskapsdelen av kurset er konkret og praktisk. Vi bruker tid på å sette navn på dyr, vekster og landskapsformer vi møter underveis. Videre blir det satt lys på viktige sammenhenger mellom kvalitet på fjellgrunn og landskapsformer, mellom fjellgrunn og jordsmonn og mellom jordsmonn, klima, vekster og dyr. Viktige formål er å kunne utvikle et rikt språk og se sammenhenger i natur for å skape gode lærings situasjoner i en fremtidig rolle som vegleder. Nortind mener at en økt kjennskap til former for liv i naturen er med å bidra til at den enkelte utvikler en sterkere tilknytning til natur. Det er et mål i seg selv, da en slik tilknytning normalt vil gi sterkere vilje til omtanke og vern av natur, i tråd med Nortinds kjerneverdier.

2. NORDISK SKIFERD, METODEKURS (6 KURSDAGER)

Kurset konsentrerer seg om ferdigheter og vurdering knyttet til grunnleggende vinterfriluftsliv. Kurset vil også være et møte med generelle arbeidsmønster for vegledning og særlige arbeidsmønster knyttet til skiferdsel. Et overordnet mål for kurset er at vi underveis skal «leve», ikke bare «overleve». Kurset legger vekt på at deltagerne har tilstrekkelig mentalt og fysisk overskudd der søvn, næring og varme gjør oss i stand til å delta aktivt i fellesskapet som bidragsyter til læring og mestring. Kurset arrangeres i tråd med norsk friluftslivstradisjon med vekt på:

- Egenferdighet og naturkjennskap
- Overskudd og mestring

Kursbeskrivelse skiveglederkvalifisering

- Skadeforebyggende arbeid og kameratredning
- Verdiorientering og naturopplevelse

Kurset er fullt og helt praktisk og foregår underveis på skiferd over seks dager, normalt tidlig på vinteren. Deltakerne bor i ulike overnattingsformer som eksempelvis telt, under åpen himmel, i snøhule og turistforeningshytte. Denne helhetlige rammen rundt kurset er et sentralt grep for blant annet å skape tid og rom for refleksjon rundt den verdiorientering som ligger til grunn for kvalifiseringa. Kurset fortsetter dermed å bygge ut og levendegjøre den ramma som blir lagt under kurset - Verdiforankring og Naturkjennskap.

Kurset skal tydeliggjøre de grunnleggende ferdighetene og arbeidskrav som emnet bygger på. Den helhetlige ramma som kurset skaper, synliggjør på en naturlig måte de krav til ferdigheter og vurderingsevne som må til for å skape tilstrekkelig overskudd og sikkerhetsmargin. Deltakerne får anledning til å prøve dette ut i det nære og kjente, før vi går videre til fjells til det mer fjerne og ukjente.

Dette kurset er ment å danne det grunnleggende mønsteret for skiferdsel. Mønsteret finner vi igjen i alle de påfølgende skikursene i kvalifiseringen.

3. SNØKJENNSKAP OG SKREDREDNING (7 KURSDAGER)

Kurset danner grunnlag for og står sentralt i alle emnene i rekken av kvalifiserende kurs for skivegledere. Kurset har to ulike hovedtema, snøkjennskap og skredredning. Kursinnholdet og forvaltningen av dette vil være aktuelt i de fleste sammenhenger i utøvelsen av yrket som skivegleder. Snøkjennskapsdelen av kurset har som mål å skape en grunnleggende forståelse for snø, omvandlingsprosesser i snødekket og faktorer som påvirker snøskredfare. Andre tema vil være ulike deler av varslingsystem for snøskredfare og modeller/metoder brukt som verktøy for ferdsel i skredterreng. Systematisk Snødekke Undersøkelse (SSU) som metode blir vektlagt.

I skredredningsdelen av kurset ser vi nærmere på ulike redningsmetoder i snøskred og tilhørende hjelpemidler. Både den organiserte redningen og kameratredning er deler av kursinnholdet. Kurset er av mer teknisk art enn ferdselorientert, men vi bygger videre på og benytter arbeidsmønstrene med ferdråd, ferd og erfaringsdeling kjent fra de første kursene.

4. ALPIN SKITEKNIKK (2 KURSDAGER)

Kurset har som mål å skape nysgjerrighet rundt utvikling av egenferdighet, andres ferdighet og arbeidshverdagen vår på ski. Vi forsøker å utvikle et felles begrepsapparat og forståelse rundt skiferdighet, skileik og alpin svingteknikk. Kurset foregår i og ved et skisenter for å kunne optimalisere kursdagene med mest mulig skikjøring. Videoopptak er et av flere verktøy vi bruker for å skape forståelse for egen og andres skiteknikk. Utgangspunktet for dette kurset er ikke at vi skal forbedre skiteknikk hos hver enkelt. Vi ønsker snarere at kurset skal fungere som en arena hvor vi utveksler erfaringer og setter i gang bevissthet og læring rundt et tema med mange ulike innfallsvinkler.

Ettersom kurset foregår med utgangspunkt i skianlegg vil ski med god innsving og godt grep være hensiktsmessig verktøy. For de som ikke har erfaring med carving/storslålåmski og stive sko for bruk i preparerte løyper er kurset en mulighet for å tilegne seg erfaring med slikt utstyr.

Diskusjoner og erfaringsutveksling rundt skirelatert utstyr er også noe av kursinnholdet. Hva er hensiktsmessig for oss som yrkesutøvere å ha kjennskap til og legge vekt på. Både for eget virke og for

Kursbeskrivelse skiveglederkvalifisering

deltagere vi møter på arbeid. Innstilling av bindinger og tilpasning av sko samt preparering av ski er også innhold på kurset.

Nøkkelord

- Felles begrepsforståelse
- Forståelse for egen og andres skiferdighet
- Utstyrskjennskap

5. ALPIN SKIFERD, METODEKURS (5 KURSDAGER)

Kursets formål er å starte arbeidet med å kunne tilrettelegge turer i alpint skiterreng, med søkelys på gode, trygge vegvalg og hensiktsmessig gruppehåndtering. Et overordnet tema er å danne robuste arbeidsmønstre som gir oss nødvendig sikkerhetsmargin i møtet med lagdelt vintersnø.

Kursinnholdet og forvaltningen av dette vil være aktuelt i de fleste sammenhenger i utøvelsen av yrket som skivegleder. Kurset skal videreføre innholdet i kurset snøkjennskap og skredredning der den grunnleggende forståelsen for snø og omvandlingsprosesser i snødekket nå skal begynne å manifestere i arbeidsmønstre for vei- og sporvalg i og i nærheten av skredutsatt lende. Kurset vil også inneholde tema omkring skihistorie.

Gjennom samtaler og skiferd på dagene begynner vi også på tema som omhandler veglederrollen og beslutningstaking, tema som vil bli ytterligere lagt vekt på i kurset Alpin skiferd – veglederkurs.

6. FØRSTEHJELP I HØYFJELLET (4 KURSDAGER)

Formålet med kurset er å gi en grunnleggende forståelse for skader, ulykker og andre medisinske situasjoner som kan oppstå i fjellet eller utenfor allfarvei. Vi jobber med medisinske grunnferdigheter, som f.eks. livreddende førstehjelp, men har hele tiden søkelys på hvordan krevende omgivelser kan medføre andre prioriteringer og kreve ulikt handlingsmønster enn i urbane områder. Kursdeltakeren skal lære å benytte de begrensede ressursene som er til rådighet, og hvordan man kan utføre førstehjelp i ulike miljø.

Pedagogisk modell er korte økter med teori etterfulgt av mye praktisk oppgaveløsning og scenariotrening. Vi dekker temaer som situasjonsvurdering og egensikkerhet, ledelse ved skadested, primærundersøkelse av pasient, gjennomgang av hjerte-lungeredning, håndtering av luftveier, blødningsbehandling, nedkjølt pasient, brudd og luksasjonsbehandling, smertebehandling, sårbehandling, hode/nakke/ryggskader, pasientovervåking i felt, brannskader og frostskafer, kullosforgiftning, transport av skadet pasient, varslings- og redningstjeneste, førstehjelpsutstyr og sikkerhetsutstyr, medisinske problemstillinger (marginer på tur) og høydemedisin.

7. NORDISK BREFERD, METODEKURS FOR SKIVEGLEDERE (8 KURSDAGER)

Kurset forutsetter erfaring fra breferdsel hos deltagerne og skal gi innføring i metoder for, og kvalifisere for skiføring på snødekte breer i Norge.

Dette er et ferdskurs og arbeidsmåten er situasjonsorientert med ferdråd, ferd og erfaringsdeling kjent fra tidligere kurs. Kurset gir grunnleggende praktisk forståelse av taubruk på snødekte bre, samt forståelse av bre og dens egenskaper. Vi forholder oss til bre som mulig skiterreng med de muligheter og

Kursbeskrivelse skiveglederkvalifisering

begrensinger som det medfører. Ferdslrutiner, arbeidsmønstre, skadeforebyggende tiltak og redningsmetoder er sentrale tema.

8. ALPIN SKIFERD, VEGLEDERKURS (5 KURSDAGER)

Kursets formål er å videreføre og bygge videre på innholdet fra alpin skiferdsel metodekurs. Dette kombinert med den enkelte deltagers praksis og egentrening fokuseres det på å tilrettelegge turer i alpint skiterreng, med søkelys på gode, trygge veivalg og hensiktsmessig gruppehåndtering. Kurset vil også fungere som arena for å, på nytt, definere og bli enige om innholdet i sentrale begrep, metoder og forståelser knyttet til kvalifiseringen så langt. Vi arbeider videre med forrådets avgjørende rolle for våre arbeidsmønstre, vegledning som formidlingsform og opplysningsplikten knyttet til HMS.

Kurset skal kvalifisere til føring og vegledning med grupper i alpint skiterreng, med særlig vekt på robuste arbeidsmønstre, beslutningstaking, den helhetlige opplevelsen og gruppeprosesser i et veglederperspektiv. Vi øver på relevante arbeidssituasjoner man møter i yrket som skivegleder. Enkelthengvurderinger og gruppehåndtering er også sentrale emner.

9. NORDSIK SKIFERD, VEGLEDERKURS (7 KURSDAGER)

Nordisk skiferd er et særnorsk tema i den internasjonale kvalifiseringen og en sentral del av norsk vinterfriluftsliv. Kurset blir arrangert på Svalbard og det arktiske friluftslivet blir en naturlig og sentral del av dette kurset da det i kanskje enda større grad hører med til vår kulturarv og er spesielt for nordisk skiferd. Kurset inneholder sikkerhets- og logistikkopplæring samt pensum spesielt knyttet til arbeid på Svalbard og arktiske strøk. Vi møter også sentrale myndigheter og institusjoner på Svalbard.

Brorparten av kurset er praktisk og foregår underveis på skiferd over seks dager, der det meste av skiterrenget er dekket av bre. Den helhetlige ramma er et sentralt grep for å skape tid og rom for refleksjon rundt den verdiorientering som ligger til grunn for kvalifiseringen. Kurset fortsetter dermed å bygge ut den ramma som spesielt blir lagt ut under kurset Verdiforankring og naturkjennskap og Nordisk skiferd metode. Vi arbeider videre med forrådets avgjørende rolle for våre arbeidsmønstre, vegledning som formidlingsform og opplysningsplikten knyttet til HMS.

Kurset er en påbygging på nordisk skiferd metode, der tydeliggjøring av de grunnleggende ferdighetene og arbeidskrav som nordisk skiferd bygger på, var sentralt.

Det forutsettes at deltakerne mestrer de grunnleggende mønstrene som ble lagt på metodekurset, slik at en på dette kurset kan arbeide videre med de samme emner. Dette kurset har i likhet med metodekurset en helhetlig ramme. Dette sikrer at arbeidskravene blir ivaretatt på en naturlig måte. Arbeidskravene til dette kurset har økt fra metodekurset. Vi er flere dager underveis i natur der det stilles høyere krav til egenferdighet, vurderingsevne og planlegging for å kunne ivareta tilstrekkelig sikkerhetsmargin. Kurset skal dermed være med å sikre at deltakerne har fysisk og mentalt overskudd på alle felt og nyanser som nordisk skiferd kan by på. Dette overskuddet er sentralt når deltakerne underveis får prøve til å legge til rette for læring for hverandre, og i praksis får utøve veglederkunsten.

10. SKIFERD, AVSLUTTENDE KURS (8 KURSDAGER)

Kursets formål er å synliggjøre sammenhengen mellom de ulike kursene i skiveglederkvalifiseringen og gi flere konkrete eksempler på helheten i kursrekka. Det settes søkelys på sentrale sider av yrkesutøvelsen, i spennet fra å vurdere stabilitet i snødekket til hvordan vi på en grundig, helhetlig og systematisk måte kan arbeide skadeforebyggende i et lærings- og opplevelsesperspektiv. Det tidligere kursinnholdet i

Kursbeskrivelse skiveglederkvalifisering

kvalifiseringen kombinert med den enkelte deltagers praksis og egentrening legger grunnlaget for deltagerens gjennomføring av kurset.

Kurset er det siste i rekken av kvalifiserende kurs og har som mål å synliggjøre og levendegjøre mangfoldet og kompleksiteten i yrket som skivegleder. Av deltagerne forventes det overskudd, flyt og tilstrekkelig sikkerhetsmargin underveis på komplekse skiferder i alpint høyfjellsmiljø. Kurset legges til et fjellområde der det vil være mulig å sette sammen de ulike emnene i kvalifiseringen, nordisk skiferdsel (vinterfriluftsliv), bre og alpin skiferdsel til en naturlig helhet. Planlegging og forberedelser til en lengre skiferd i alpint miljø er et av flere tema på dette kurset. Kurset vil være kulletets siste anledning til i fellesskap kunne kalibrere «beste praksis», der vi på nytt definerer og blir enige om innholdet i sentrale begrep, metoder og forståelser knyttet til kvalifiseringen og utøvelse av yrket. Samtaler og praktiske eksempler på skadeforebyggende arbeid og risikohåndtering i et yrkesperspektiv er sentrale emner.